

рішень в різних соціальних і організаційно-економічних ситуаціях; розрахунку організаційних структур системи управління; розрахунку інформаційного забезпечення тощо.

В даний час розроблені та знаходять застосування моделі наступних функцій управління виробництвом, а саме: планування виробничо-економічної діяльності підприємства; управління матеріально-технічним постачанням виробництва; управління збутом готової продукції; управління технічною підготовкою виробництва.

Специфіка моделей виражається в першу чергу в виборі відповідних критеріїв ефективності, а також в процедурі реалізації результатів моделювання. Кінцевою метою моделювання організаційно-економічної системи є підготовка і прийняття керівником підприємства управлінського рішення.

Список використаних джерел:

1. Покуца І. В. Комплексна модель системного планування капітального ремонту основних засобів підприємств водопровідно-каналізаційного господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/190.pdf

ЧИННИКОВИЙ АНАЛІЗ КАПІТАЛОВІДДАЧІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

Ринкові відносини, конкуренція вимагають від суб'єктів господарювання підвищення економічної ефективності використання всіх видів ресурсів, зокрема основних засобів. Їх стан і ефективність використання безпосередньо впливають на кінцеві результати виробничо – експлуатаційної діяльності підприємств. Більш повне використання основних засобів дає можливість збільшити випуск продукції, зменшити її собівартість, отримати додатковий прибуток. Ефективність використання основних виробничих засобів характеризується низкою економіко – статистичних показників, які поділяються на загальні та часткові. Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів у першу чергу використовують показник капіталовіддачі, який показує величину вартості виготовленої продукції, що доводиться на одну гривню вартості основних коштів. Зростання капіталовіддачі вказує на підвищення ефективності використання основних засобів і є позитивною тенденцією в господарській діяльності підприємства.

Зважаючи на це, актуальне значення має чинниковий аналіз показника капіталовіддачі основних засобів, тобто визначення абсолютного і відносного впливу найважливіших техніко – економічних чинників на його зміну. У

зв'язку з цим, автором пропонується наступна мультиплікативна модель цього показника для його чинникового аналізу:

$$f = d \cdot n \cdot k \cdot t \cdot v, \quad (1)$$

де f – капіталовіддача основних засобів;

d – частка активної частини основних засобів в їх загальній вартості;

n – кількість відпрацьованих виробничим устаткуванням діб, що припадає на одиницю вартості активної частини основних засобів;

k – коефіцієнт змінності роботи виробничого устаткування;

t – середня тривалість зміни;

v – середньогодинна продуктивність одиниці фактично працюючого виробничого устаткування.

Розрахунок абсолютного впливу кожного з цих чинників на загальну зміну рівня капіталовіддачі основних засобів пропонується здійснювати за допомогою методу ланцюгових підстановок. Особливу увагу слід звернути на дослідження частки активної частини основних засобів у їх загальній структурі, оскільки саме вона визначає виробничі можливості підприємства. Позитивним слід вважати стан, при якому спостерігається збільшення питомої ваги активної частини основних засобів порівняно з часткою пасивної їх частини.

Відносний вплив згаданих чинників на загальну зміну капіталовіддачі обчислюється шляхом ділення абсолютної величини впливу кожного чинника на базисне значення досліджуваного показника. Для визначення структури такого впливу необхідно величину впливу кожного чинника поділити на загальний приріст капіталовіддачі основних засобів.

У процесі чинникового аналізу слід визначити роль екстенсивних та інтенсивних чинників ефективності використання основних засобів. Інтенсивний шлях ведення операційної діяльності підприємства припускає систематичне зростання капіталовіддачі за рахунок росту продуктивності машин, механізмів і обладнання, скорочення їхніх простоїв.

Наведений підхід до чинникового аналізу капіталовіддачі основних засобів можна використати у практиці роботи будь – якого підприємства за будь – який період часу при обґрунтуванні відповідних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Банкрутство підприємств будівельної галузі України: стан, проблеми і шляхи їх вирішення: монографія / В. М. Бабаєв, В. І. Торкатюк, Л. М. Шутенко та ін.; за заг. ред. В. М. Бабаєва; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 723 с.
2. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.